

Тетяна Миколаївна Яблонська,
доктор педагогічних наук, професор кафедри західних і східних мов та методики їх навчання,
Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського,
вул. Старопортофранківська, 34, м. Одеса, Україна

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ФАКТОРУ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ, ЗАСНОВАНОЇ НА ПРИНЦИПІ РОЛЬОВОЇ ПЕРСПЕКТИВИ

У статті визначено роль емоційного фактору у процесі фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов, заснованих на принципі рольової перспективи. Показано, що якість фахової підготовки зумовлена раціональним використанням емоційних засобів та прийомів. Емоційні стимули надають змісту професійно-орієнтованим дисциплінам ціннісної спрямованості, а його засвоєння відбувається в різних рольових ситуаціях з використанням активних форм і методів розв'язання пізнавальних завдань. Для відпрацювання поведінки майбутніх учителів іноземних мов у різних педагогічних ситуаціях застосовано низку прийомів (прийом збільшення умов, прийом «випробування на собі», прийом «маніпулювання тимчасовим параметром» та інші. З'ясовано, що емоційно наповнена інформація стимулює пізнавальний процес, активізує інтелектуальні зусилля студентів у момент творчого пошуку й у ситуаціях емоційного дискомфорту, долаючи кризи, нейтралізуючи негативні емоції та інтелектуальні ускладнення.

Ключові слова: емоційний фактор, фахова підготовка, принцип рольової перспективи, рольова ситуація, емоційна культура, емоційні стимули, емоційні засоби, емоційні прийоми.

Постановка проблеми. Професійне становлення під час фахової підготовки в системі університетської освіти відбувається успішно й результативно, якщо майбутні вчителі іноземних мов усвідомлюють сутність, особистісний смисл педагогічних знань, умінь і навичок, якими оволодівають, пройшли етап переживань, позитивних емоцій, засвоєння педагогічних знань як професійних цінностей. Педагогічна взаємодія, гармонізація інтелектуального й емоційного аспектів у змісті фахової підготовки, різноманітність форм і методів їх реалізації – основа розвитку ціннісного знання, що впливає на професійну позицію й поведінку майбутніх учителів іноземних мов.

Під час фахової підготовки набувають значущості технології, які оптимізують взаємодію інтелекту та емоцій у навчальному процесі, методи коректного ставлення до знань, досвіду, а також засоби, орієнтовані на підтримку, прийняття та повагу до всіх учасників освітнього процесу.

Однією з таких технологій, на наш погляд, є технологія, заснована на принципі рольової перспективи.

Аналіз основних досліджень і публікацій. У психології теоретично аргументовано, що розвиток емоційно-ціннісних почуттів і професійних смислів відбувається шляхом опосередкованого впливу на емоційну сферу через вплив на їхню особистість у цілому і безпосереднього впливу на неї (Л. Виготський [2], С. Рубінштейн [4] та ін). В удосконаленні емоційної сфери майбутніх учителів іноземних мов суттєву роль, на думку науковців, відіграють емоційні стимули.

Емоційні стимули – педагогічні засоби, які актуалізують емоційну сферу особистості, це зовнішні емоційно-ціннісні чинники, що впливають насамперед на почуття; вони викликають у тих, кого вихову-

ють, адекватний емоційний відгук, моральне співпереживання [9, с. 18].

Основна педагогічна функція зовнішніх стимулів – актуалізація емоційної сфери студентів у процесі фахової підготовки, оптимізація й підвищення дієвості організаційно-методичного інструментарію педагогічного процесу. У педагогічній практиці охарактеризовано різні емоційні стимули. Більшість дослідників серед емоційних стимулів виокремлює гру, змагання (Н. Анікеєва [1], Б. Лихачов [3], М. Яновська [9] та ін.), окремі вчені зараховують до них засоби мистецтва (Г. Щукіна [8], М. Яновська [9] та ін.). М. Яновська [9] серед емоційних стимулів вирізняє проблемно-пошукові ситуації та емоційно-образні засоби. Усі науковці солідарні стосовно того, що емоційні стимули спрямовані на емоційне збагачення особистості й педагогічного процесу.

В. Сухомлинський [5] зазначав, що процес розвитку професійно-ціннісних почуттів відбувається шляхом безпосереднього впливу різних засобів на емоційну сферу того, кого навчають, через її актуалізацію. Актуалізація емоційної сфери – процес, унаслідок якого професійно-педагогічні норми стають особистісно значущими для студента не тільки на раціональному, але й на емоційно-ціннісному рівні. Актуалізація емоційної сфери пов'язана зі створенням обставин, за яких загострюється сприйняття професійно-педагогічних норм і вимог до майбутнього вчителя іноземних мов та його поведінки.

У своїх дослідженнях специфічних емоцій навчальної діяльності О. Чебикін [7, с. 47-52] представив емоції як модуль руху на трьох етапах проведення навчання: перший етап – знайомство з новою темою – від здивування до допитливості, що виникають при зіткненні з цікавим матеріалом; другий етап – розгляд та засвоєння теми – від допитливості до цікавості; третій етап –

закріплення та використання засвоєного у подальшій діяльності – від цікавості до захоплення.

Таким чином, успіх педагогічної діяльності залежить від рівня емоційної культури викладача й організації емоційно-ціннісного середовища для формування професійного образу через використання педагогічних засобів актуалізації емоційної сфери майбутнього вчителя іноземних мов.

Мета статті – визначити роль емоційного фактору в процесі підготовки майбутніх учителів іноземних мов, заснованої на принципі рольової перспективи.

Виклад основного матеріалу. У фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови, побудованій за принципом рольової перспективи, гармонізації інтелектуального й емоційного аспектів її змісту, моделюють взаємодію носіїв різних ролей. У процесі різноманітних форм (ігри, рольові ситуації, діалоги, навчальні дискусії) студенти висловлюють різні думки стосовно порушених проблем, демонструють певний рівень професійного мислення й емоційної гнучкості, обґрунтовують індивідуально-професійну позицію. Різні форми, методи й засоби виявлення інтелектуального та емоційного факторів у ході фахової підготовки, побудованої за принципом рольової перспективи, надають змогу кожному студенту випробувати себе в різних ролях, пережити різні почуття й емоційні стани, опанувати вміння співпереживати, співчувати, радіти результатам спільної рольової діяльності та засмучуватися через них.

Нам імпонують міркування Л. Кондрашової [6] стосовно того, що в процесі фахової підготовки студентів важливо використовувати такі засоби, які створили б сприятливу емоційну атмосферу й оптимізували процес розв'язання розумових завдань. Ці засоби уможливають:

- професійну спрямованість і науковість досліджуваної інформації;
- наявність позитивної навчальної мотивації;
- чіткість освітніх цілей, обсягу знань, що характеризують фахову діяльність студентів;
- активізацію пізнавальних процесів за допомогою розумових завдань і проблемних ситуацій;
- використання технологій, заснованих на гармонізації інтелекту та емоцій, що відповідають меті та реальним можливостям студентів;
- створення для кожного студента інтелектуально-емоційного клімату і психологічного комфорту в процесі фахової підготовки;
- активізацію емоційно-чуттєвих властивостей особистості, здатності керувати своїм і чужим емоційним станом [6, с. 102–103].

Якість фахової підготовки залежить від раціонального використання інтелектуальних та емоційних засобів, що стимулюють усвідомлення і прийняття студентами навчальних цілей. Позитивна динаміка якості пов'язана не тільки з грамотним доббором способів і засобів досягнення очікуваних цілей, а й зі створенням умов для опанування студентами раціональних способів навчальної роботи, закріплення емоційно-ціннісного ставлення до

педагогічного процесу, забезпечення для кожного учасника освітньої діяльності психологічного комфорту й ситуації успіху.

Рольові й ігрові засоби застосовуються для стимулювання мовної діяльності, розвитку реакції на педагогічний вплив, розширення стратегії поведінки студентів, зміни їх фахової позиції. Використовуючи ці засоби в процесі фахової підготовки студентів, викладач програмує формування емоційної культури майбутніх учителів іноземних мов, що слугує важливою ланкою його професіоналізму. Перевагою при цьому слід вважати оволодіння досвідом позитивних емоційних переживань, на основі яких виникає позитивне ставлення до фахової діяльності. С. Рубінштейн зазначав, що особистість, виконуючи ту або іншу роль, входячи в неї, розширює, збагачує, поглиблює особистісні властивості та професійні здатності. «У грі відбуваються лише дії, цілі яких важливі для індивіда через їхній внутрішній зміст. У цьому основна особливість ігрової діяльності й у цьому її основне зачарування й лише із зачаруванням вищих форм творчості можна порівняти приналежність», – стверджував учений [4, с. 590].

Рольові й ігрові засоби оптимізують окреслення стратегії педагогічної поведінки студентів, за допомогою них студенти навчаються водночас орієнтуватися в ігрових і реальних стосунках.

Під час викладання професійно-орієнтованих дисциплін нами застосовувалися різні прийоми та принципи рольової діяльності. Наприклад, на занятті з «Практичного курсу англійської мови» з теми «Getting acquainted» було реалізовано прийом збільшення умов.

Студентам пропонували створити короткі імпровізації, наприклад, без підготовки зобразити стан «радості», «гніву», «розв'язання конфлікту», «образи», «страху», «горя» за сюжетами відомих авторів. Сценку слід було створити за три хвилини. Наступні студенти повинні були інсценувати нову стратегію поведінки, але свої дії пов'язати з тим, що вже демонстрували попередні студенти. Усі присутні, мотивуючи учасників, створювали міні-спектакль. Ця вправа змушувала всіх студентів перебувати в стані мобілізованої готовності, допомагала кожному пережити стан творця і контролювати ситуацію.

Jack: Oh? Dear! Is that a cockroach on your shoulder?

Kate: What? Are you serious? No, no way!

Jack: Stop screaming, Kate! It is just a little cute cockroach! Never mind, you will be able to solve the problem yourself. Maybe, he is in love with you!

Kate: Jack, it isn't funny at all! You must take it away or I will die here on our wedding day!

(Jack and Kate's friends appear)

Kate: Oh? Please, help me! I can't do anything with this ugly insect!

Mike: Dear Kate, we thought, you loved animals!

Nancy: Okay, okay! It was just a joke!

Kate: Is it true? Aren't you deceiving me?

Jack: Calm down, my dear! Calm down! There is really nothing on your shoulder!

Kate: Oh, Jack! I'm going to kill you because I'm tired of your stupid jokes, so shut up, please!

Цікавим, на наш погляд, є прийом «випробування на собі». Для студентів створювалися такі міжособистісні умови, коли потрібно було пережити той стан, який існував лише в абстрактних поняттях. Студентів пропонували підготувати два етюди поза аудиторією. Особам, які залишалися в аудиторії, рекомендували по-різному реагувати на ці етюди: стосовно першого етюд – виражати схвалення, доброзичливість, інтерес; щодо другого – розчарування, здивування, нудьгу, незалежно від якості їх виконання. Після демонстрації етюдів студент готував самозвіт: що вдалося, а що ні. Перший етюд він починав невпевнено, але після схвалення аудиторії починав діяти більш упевнено, незабаром занепадав духом, хоч і не завжди усвідомлював одержання негативних стимулів з аудиторії.

Study № 1

a) Megan: Emily, darling, your mood makes me worry about you. Is this because of yesterday's situation?

Emily: Unfortunately, yes! I didn't want those words to slip out. I've never heard such a guffaw at my office before. I just want to have a promotion.

Megan: Still, I'm sure, you'll have a promotion and we'll celebrate it with a flourish.

Emily: You always know, what to say, my dear friend! I must be stronger.

Megan: Oh, that's right! Your idea is bloody inspired!

Study № 2

Nora: Mr. Brown, that's enough! Stop teasing me!

Mr. Brown: What? You're looking so, so funny in this frock. Let me guess, it must be old-fashioned!

Nora: You're speaking too loudly! Everybody's looking at us!

Mr. Brown: Come on, Nora! I know you're happy for knowing me.

Nora: I'm going to kill you because I'm sick and tired of your snapping me for no reason.

Mr. Brown: Don't forget Nora! I'm still your boss!

На занятті з «Методики вивчення англійської мови» було застосовано прийом «маніпулювання тимчасовим параметром». Студентів пропонували підготувати фрагмент уроку й розіграти його з 5-6 особами, інші студенти виконували роль глядачів. Присутні перебували у різних тимчасових станах: учитель – у майбутньому, учні – у минулому, глядачі – у сьогоденні. Після перегляду фрагмента уроку усі отримували завдання: показати зустріч студентів із молодим педагогом, на уроці якого побували. «Педагог» залишався в майбутньому, а всі переміщувалися в сьогодення. При цьому змінювалися ролі вчителя й учнів: студенти відповідали із позицій власного «Я». Студент у ролі педагога повинен був захищати й оцінювати свої прийоми не як той, хто зіграв роль учителя, а як професіонал, що використовує ці прийоми для розв'язання педагогічних завдань. Така вправа допомагала майбутнім учителям іноземних мов побачити свої дидактичні й організаційно-педагогічні дії.

Після виконання рольових завдань студенти фіксували у самозвітах своє самопочуття, стан, ступінь адекватності ситуації, яку змодельовано.

Таким чином, інтелектуальні й емоційні засоби фахової підготовки майбутніх учителів іноземних мов не тільки сприяють усвідомленню ними сутності теорії, оволодінню досвідом творчого розв'язання різних завдань, а й стимулюють переведення знань у смислові установки, позитивні емоції та професійні цінності. Вони оптимізують формування смислоутворювальних мотивів інтелектуально-емоційної діяльності, закріплення знань-цінностей і досвіду гармонізації інтелекту та емоцій у процесі їх оволодіння. Якість фахової підготовки зумовлена використанням різних дидактичних засобів, які поліпшують нестандартну діяльність студентів, що позитивно впливає на професійне зростання і становлення їхнього професійного образу.

Ми підтримуємо позицію Л. Кондрашової [6], яка, трактуючи емоційну насиченість навчальної інформації як засіб підвищення результативності педагогічної підготовки, вважає, що її використання допомагає розв'язанню низки завдань:

- розвиток позитивних емоцій і гальмування негативного налаштування студентів у навчальному процесі;
- співпереживання образам досліджуваних явищ і зіставлення ідеальних образів із реальними;
- перехід образу як емоційної форми переживання в пізнавальну дію творчого характеру;
- фіксація емоцій і почуттів, емоційних реакцій та станів студентів для створення психологічного комфорту.

Цей засіб стосується і фахової підготовки майбутніх студентів. Емоційно наповнена інформація стимулює пізнавальний процес, активізує інтелектуальні зусилля студентів у момент творчого пошуку й у ситуаціях емоційного дискомфорту, долаючи кризи, нейтралізуючи негативні емоції та інтелектуальні ускладнення.

Висновки. Фахова підготовка повинна бути спрямована не тільки на реалізацію навчальних програм, засвоєння програмного матеріалу, а й на розвиток у майбутніх учителів щиросердності, емоційності як важливих характеристик їхнього професіоналізму.

Технологія, ґрунтована на принципі рольової перспективи, урахує інтереси й потреби кожного студента; сприяє залученню майбутніх учителів іноземних мов в активний процес розумової діяльності; інтегрує індивідуальні ідеї й пошук на їхній основі творчих рішень і досягнень проєктованих результатів; створює кожному студенту необхідні умови для реалізації саморефлексії в процесі підготовки й у подальшій самостійній педагогічній діяльності; сприяє позитивній мотивації навчання, формує установку на перетворення власної діяльності, розвиває креативність, самостійність, ініціативу й відповідальність за власні дії.

Подальшого докладного студіювання потребує психологічне обґрунтування активного розвивального навчання, заснованого на принципі рольової перспективи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аникеева Н.П. Психологический климат в коллективе / Н.П. Аникеева. – М. : Просвещение, 1989. – 224 с.
2. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – М. : Искусство, 1968. – 576 с.
3. Лихачёв Д.С. Культура как целостная среда / Д.С. Лихачёв // Новый мир. – 1994. №5. – С. 96-99.
4. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / Л.С. Рубинштейн. – СПб. : Питер, 2002. – 720 с.
5. Сухомлинский В.А. Рождение гражданина / В.А. Сухомлинский. – М. : Молодая гвардия, 1971. – 335 с.
6. Теоретические основы гармонизации интеллектуального и эмоционального факторов повышения каче-

ства профессиональной подготовки будущих педагогов / под ред. Л. В. Кондрашовой. – Кривой Рог : КДПУ, 2010. – 339 с.

7. Чебыкин А. Я. Эмоциональная регуляция учебно-познавательной деятельности / А. Я. Чебыкин. – Одесса, 1992. – 168 с.
8. Щукина Г. И. Проблемы познавательного интереса в педагогике / Г. И. Щукина. – М. : Педагогика, 1971. – 351 с.
9. Яновская М. Г. Теория и методика эмоционально-го стимулирования в нравственном воспитании подростков : автореф. дис. ... д-ра пед. наук / М. Г. Яновская. – Киров : КГПИ, 1991. – 36 с.

REFERENCES

1. Anikeeva, N. P. (1989). *Psichologicheskij klimat v kollektive [Psychological climate in a group]*. Moscow : Prosveshcheniye [in Russian].
2. Vygotskiy, L. S. (1968). *Psikhologiya iskusstva [Psychology of Art]*. Moscow : Iskustvo [in Russian].
3. Likhachev, D. S. (1994). *Kultura kak tselostnaya sreda [Culture as Integral Environment]*. *Noviy mir – The New World*, 5, 96-99 [in Russian].
4. Rubinstein, S. L. (2002). *Osnovy obschey psichologii [Fundamentals of General Psychology]*. Saint Petersburg : Piter [in Russian].
5. Sukhomlinskiy, V. A. (1971). *Rozhdenie grazhdanina [The Birth of a Citizen]*. Moscow: Molodaya Gvardiya [in Russian].
6. Kondrashova, L. V. (Ed). (2010). *Teoreticheskie osnovy garmonizatsii intellektualnogo i emotsionalnogo faktorov povysheniya kachestva professionalnoy podgo-*

tovki buduschih pedagogov [Theoretical Bases of Intellectual and Emotional Factors the Future Teachers of Foreign Languages Professional Training Quality Raising]. Krivoy Rog : KSPU [in Russian].

7. Chebykin, A. Ya. (1992). *Emotsionalnaya regulyatsiya uchebno-poznavatelnoy deyatel'nosti [Emotional Regulation of the Educational and Cognitive Activity]*. Odessa [in Russian].
8. Shukina, G. I. (1971). *Problemy poznavatel'nogo interesa v pedagogike [Problems of Cognitive Interest in Pedagogy]*. Moscow: Pedagogy [in Russian].
9. Yanovskaya, M. G. (1991). *Teoriya i metodika emotsionalnogo stimulirovaniya v нравstvennom vospitanii podrostkov [Theory and Methods of Emotional Stimulation in Moral Upbringing of Adolescents]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kirov: KSPI [in Russian].

Татьяна Николаевна Яблонская,

доктор педагогических наук, профессор кафедры западных и восточных языков и методики их обучения, Южноукраинский национальный педагогический университет имени К. Д. Ушинского, ул. Старопортофранковская, 34, г. Одесса, Украина

РОЛЬ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ФАКТОРА В ПРОЦЕССЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ, ПОСТРОЕННОЙ НА ПРИНЦИПЕ РОЛЕВОЙ ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье определена роль эмоционального фактора в процессе профессиональной подготовки будущих учителей иностранных языков. Показано, что качество профессиональной подготовки обусловлено рациональным использованием эмоциональных способов и приёмов. Эмоциональные стимулы придают содержанию профессионально-ориентированных дисциплин ценностной направленности, а его усвоение происходит в разных ролевых ситуациях с использованием активных форм и методов решения познавательных задач. Для отработки поведения будущих учителей иностранных языков в разных педагогических ситуациях использован ряд приёмов (приём увеличения условий, приём «испытания на себе», приём «манипулирования временным параметром» и т. д.). Эмоционально наполненная информация стимулирует познавательный процесс, активизирует интеллектуальные усилия студентов в момент творческого поиска и в ситуациях эмоционального дискомфорта, преодолевая кризисы, нейтрализуя отрицательные эмоции и интеллектуальные сложности. Качество профессиональной подготовки зависит от эмоционального состояния её участников: общего эмоционального возбуждения; коммуникативной готовности, настроя на эмоциональный контакт и общение; вдохновения и стремления продуктивно решать учебные задачи; оперативности и импровизации, эмоционального восприятия учебного процесса; управления эмоциональным состоянием и настроением всех участников педагогического процесса; эмоционального настроения на положительный результат и успешное разрешение спроектированных учебных задач. Установлено, что ролевые и игровые средства используются для стимулирования языковой деятельности, развития реакции на педагогическое влияние, расширение стратегии педагогического поведения, изменения

педагогической позиции студентов. Используя эти средства в процессе профессиональной подготовки студентов, преподаватель программирует формирование эмоциональной культуры будущих учителей иностранных языков, что является важной составляющей его профессионализма. В профессиональной подготовке, построенной на принципе ролевой перспективы, гармонизации интеллектуального и эмоционального аспектов её содержания, моделируют взаимодействие носителей разных ролей. В процессе различных форм деятельности (игры, ролевые ситуации, диалоги, учебные дискуссии) студенты выражают разные мысли относительно затрагиваемых проблем, демонстрируют определённый уровень профессионального мышления и эмоциональной гибкости, обосновывают индивидуально-профессиональную позицию. Разные формы, методы и средства выявления интеллектуального и эмоционального факторов в процессе профессиональной подготовки, построенной на принципе ролевой перспективы, дают возможность каждому студенту попробовать себя в разных ролях, пережить разные чувства и эмоциональные состояния, овладеть умением сопереживать, сочувствовать, радоваться результатам совместной ролевой деятельности и расстраиваться из-за них. Технология, основанная на принципе ролевой перспективы, учитывает интересы и потребности каждого студента; способствует вовлечению будущих учителей иностранных языков в активный процесс умственной деятельности; интегрирует индивидуальные идеи и поиск на их основе творческих решений и достижений проектируемых результатов; создаёт каждому студенту необходимые условия для реализации саморефлексии в процессе подготовки и в дальнейшей самостоятельной профессиональной деятельности; способствует позитивной мотивации обучения, формирует установку на преобразование собственной деятельности, развивает креативность, самостоятельность, ответственность и инициативу.

Ключевые слова: эмоциональный фактор, профессиональная подготовка, принцип ролевой перспективы, ролевая ситуация, эмоциональная культура, эмоциональные стимулы, эмоциональные средства, эмоциональные приёмы.

Tetiana Yablonska,

Doctor of Pedagogy, Professor of the Department of Western and Eastern Languages and Methods of their Teaching, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, 34, Staroportofrankivska Str., Odesa, Ukraine

ROLE OF EMOTIONAL FACTOR IN FUTURE FOREIGN LANGUAGES TEACHERS' PROFESSIONAL TRAINING BASED ON ROLE PERSPECTIVE PRINCIPLE

The role of emotional factor in the process of future foreign languages teachers' professional training, based on the principle of the role perspective is considered in the article. It is shown that the quality of professional training is stipulated by the rational implementation of the emotional means and modes. Emotional stimuli give the contents of the professionally-oriented disciplines the valuable orientation and its mastering takes place in different role situations with the usage of active forms and methods of creating tasks solving. It is revealed that the success of pedagogical activity depends upon the level of a teacher's emotional culture and the organization of the emotionally-valuable sphere for the professional image formation through the employment of pedagogical means of future foreign language teacher's emotional sphere actualization. Intellectual and emotionally-figurative means and stimuli such as disputes, debates, dialogues, discussions, creative projects, illustrations, dramatization, and conversations have a positive influence on the students' intellectually-emotional sphere actualization. For practicing future foreign language teachers' behavior in different pedagogical situations the following methods and means are used: the method of increasing conditions, the method of "testing oneself", the mode of "temporary parameter manipulation". It is revealed that information overfilled with emotions stimulates the cognitive process, intensifies students' intellectual efforts in situations of creative search and emotional discomfort, overcoming crises, neutralizing negative emotions and intellectual complications. The quality of professional training depends upon its participants' emotional state, namely general emotional excitement; communicative readiness, attitude for emotional contact and communication; inspiration and eagerness to solve educational tasks efficiently; efficiency and improvisation, emotional perception of the educational process; ruling of all the educational process participants' emotional state and mood; emotional attitude for a positive result and successful solving of the educational tasks. It is set that the role-playing means are used for the students' language activity stimulation, development of the reaction to pedagogical influence, pedagogical behavior strategy expansion, change of students' pedagogical attitude. Having employed these means in the process of the students' professional training, a tutor forms future foreign language teachers' emotional culture which serves the main component of his/her professionalism. In the professional training, built on the principle of the role perspective, harmonization of its intellectual and emotional aspects, one models the interaction of the different roles representatives. In the process of various forms of activity (games, role-play situations, dialogues, training discussions) students express different opinions concerning the raised problems, demonstrate the definite level of professional thinking and emotional flexibility, ground up their individual and professional position. Different forms, methods and means of intellectual and emotional factors disclosure in the process of professional training, based on the principle of the role perspective, give an opportunity to every student to test themselves in different roles, to experience various feelings and emotional states, to master the skill to empathize, to sympathize, to enjoy or feel upset by the results of common role activity. The technology, built on the principle of the role perspective,

takes into consideration each student's interests and necessities; promotes future foreign language teachers involvement into the active process of intellectual activity; integrates the individual ideas and search of creative decisions and the projected results achievements on their basis; creates the necessary conditions for self-reflection realization in the training process and further educational activity for every each student; promotes positive motivation of learning, creates a mindset of their own activity alteration, develops creativity, independence, responsibility and initiative.

Keywords: emotional factor, professional training, the principle of the role perspective, role situation, emotional culture, emotional stimuli, emotional means, emotional modes.

Подано до редакції 13.03.2015
